

Η ΠΑΛΙΑ ΑΘΗΝΑ ΣΑΒΑΣΗ

Ραδιοφωνική έκπομπή διά
τὴν 14ην Μαρτίου 1971
ἡμέραν ΚΥΡΙΑΚΗΝ
καὶ ὥραν : 9.45 - 10.15

Τὴν ἐκπομπὴν παρουσιάζουν ὁ ΚΩΣΤΑΣ ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ καὶ ὁ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ. Τραγουδοῦν ἡ ΚΑΒΙΟ Δ Ε Η Α Ρ Δ Ο Υ.

107 ^{1/2}

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Τὴν περασμένη Κυριακή, ἀγαπητέ μου Δημήτρη, εἶχαμε ἀρχίσει νὰ μιλήμε γιὰ ἓνα περίφημο χωριάτικο χορὸ καὶ ἐδόθη στὸ Δημιτικό θέατρο τῆς Ἀθήνας στὰ χίλια ὀκτακόσια... τότε ἀκριβῶς :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στὴ 1886 ἀκριβῶς, δηλαδή ἐδῶ καὶ ὀγδόντα πέντε χρόνια .
Δηλαδή, χωριάτικο χορὸ, τὸν ἀποκαλοῦμε σήμερα ἐμεῖς. Τότε λεγότανε : Κ α λ ι κ ὸ.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Εἰς αὐτὸ τὸ καλικὸ, τί ἀκριβῶς ἐσήμαινε :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καλικὸ, εἶναι γαλλικὴ λέξις καὶ σημαίνει ἓνα θφασμα εὐτελές, ἓνα θφασμα χωριάτικο νὰ ποῦμε, χρωματιστὸ καὶ παρδαλὸ. Ἡ ἐπινοήσις ἦτανε καθαρά παριζιάνικη καὶ λένε οἱ παλαιότεροι ὅτι τὴν εἰσήγαγε στὴν Ἀθήνα, ἡ περίφημη φραντσέζα μούστρα τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης, ἡ γνωστὴ μαντάμ Λιζιέ.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Φαντάζομαι ὅτι οἱ ἀθηναῖτες θὰ ἐνθουσιάζστηκαν.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Οἱ πομφὲς ἀθηναῖτες δὲν ἐνθουσιάζστηκαν καὶ πολὺ. Ἦτανε βλέπεις συνηθισμένες νὰ φορῶνε μεταξωτὰ καὶ βελουδά καὶ τοὺς φάνηκε κίπως ἐξευτελιστικὸ νὰ φοροῦν τσίτια καὶ ντρίλλια στὸν χορὸ.
Ὅμως ἐνθουσιάζστηκαν οἱ σύζυγοι καὶ δὲν θὰ εἶχανε νὰ πληρώσουν ἀκριβὰ ὀφάσματα.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Εἶπες δύο λέξεις πρὶν ἀπὸ λίγο, τσίτι καὶ ντρίλλι, ὀνομασίες λαϊκῶν ὀφασμάτων. Εἶμαι βέβαιος ὅτι πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀμφοτέρας μας δὲν θὰ ξέρουν τί σημαίνει τ σ ῖ τ ι...

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ ~~αλλά~~ Σάπαινε καημένη Γιάννη που δεν ξέρει ο κόσμος τί είναι το τσίτι.
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Τό ξέρουνε τό τσίτι, ξέρουνε τί είναι τό τσίτι, μά δεν θά ξέρουνε γιά ποιόν λόγο αυτό τό φτηνό θφασμα λέγεται τσίτι.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί εσύ ξέρεις Γιάννη ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Γιά ν'ανοίγω αότην τήν συζήτηση, θά πη ότι ξέρω.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιά νά δοῦμε λοιπόν νά τό μαθῶμε κι' ἔμετες.
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Ἐν πρώτοις δέν πρέπει νά λέγεται τσίτι, ἀλλά σίτυ. Σίτυ ἔγγλεζικα εἶναι ἡ πόλις καί εἰδικώτερα γιά τό Λονδίνον, κέντρον τῆς πόλεως, τό ἐμπορικόν κέντρο τοῦ Λονδίνου. Ἐκείνη τήν ἔποχῃ, ἔφερναν ὑφάσματα στήν Ἀθήνα ἀπό τό Λονδίνον καί μεταξύ τῶν καλῶν καί ἀκριβῶν ὑφασμάτων, ἔφερναν καί φτηνά ὑφάσματα, ἕνα δέ ἀπ'αὐτά τά φτηνά πανικά, εἶχε στήν οὐγία του, στήν ἄκρη τοῦ ὑφάσματος τήν ἐμπορικὴν ὀνομασίαν : Σίτυ. Ρωτοῦσε ἡ πελάτισσα : Πῶς εἶναι ἔγγλεζικο ; Ὁρίστε κυρία μου, ἔχει καί τήν μάρκα του : Σίτυ... Καί ἡ λέξις καθιερώθηκε σάν εἶδος ὑφάσματος.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πῶς καί νάτι μάθαμε σήμερα. Καί τό ντρίλλι ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Ὁμολογῶ ὅτι τό ντρίλλι δέν τό ξέρω.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τότε θά στό πῶ ἐγώ. Ντρίλλι... κι' αὐτή ἔγγλεζικὴ λέξις : Ντρίλλι - ἔγγλεζικὴ ποῦ προέρχεται ὅμως ἀπὸ τήν λατινικὴν : τριλιξ καί σημαίνει τρεῖς ἐλισσόμενες κλωστές. Τρί - λιξ, γιά νά εἶναι κιό ἰσχυρό τό θφασμα,
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Πολύ σωστά. Ὅμως ξεκινήσαμε ἀπὸ τό μάλ καλιό καί πέρασε στά ὑφάσματα. Τό καλιό τί ἐσήμαινε εἴπαμε ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό εἴχασες κι' ἔλας ; Ἄδεια πᾶνε τὰ μαθήματα. Καλιό εἴπαμε εἶναι ἕνα φτηνό χωριάτικο θφασμα. Ἀκόμη καί σήμερα στά νησιά τοῦ Ἰονίου, ὑπάρχει τό θφασμα αὐτό ποῦ λέγεται καλιότο.
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Κι' αὐτός ὁ χορδός, μάλ καλιό, ἔδινε κι' ἔπαιρνε στήν παλιάν Ἀθήνα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Δέν ξέρω ἂν εἶχε ἐπιτυχία σάν χορός, σάν κοσμική συγκέν-
 τρωση. Εἶχε πάντως ἐὶν ἐπιτυχία τῆς περιεργείας, γιατί
 νομίζω πὸς ἔγινε μία ἢ δύο ^{χρονιές} ~~εβδομάδες~~ καὶ σταμάτησε θοτερα.
 Τὴν ἐποχὴ ἐκεῖνη Γιάγκο μου, ἔδω κι' ἔνενηντα ἑκατὸ χρόνια,
 ἡ Ἀθήνα σάν πρωτεύουσα τοῦ Κράτους προσπαθοῦσε νὰ μιμηθῆ
 τὸ Παρίσι. Ὑπῆρχε στὴν Ἀθήνα, ἓνα μόνον βιβλιοπωλεῖο ποῦ
 ἔφερνε καὶ πουλοῦσε ξένα περιοδικὰ καὶ βιβλία, τὸ βιβλιοπω-
 λεῖο δύο γερμανῶν, τοῦ Ππέν καὶ Ππάρτ, τὸ ὁποῖον ἔπῃρε
 θοτερα ὁ Κώστας Ἐλευθερουδάκης καὶ ὑπάρχει ἔως τίς ἡμέρες
 μας σάν βιβλιοπωλεῖον Ἐλευθερουδάκη. Αὐτοὶ οἱ δύο γερμανοὶ
 ὁ Ππέν καὶ ὁ Ππάρτ, φέρνανε ὅπως σοῦ εἶπα περιοδικὰ ξένα
 ποῦ γινόντουσαν ἀνάγκαστα στὴν Ἀθήνα ἀπὸ τὴν μανία τῆς
 ἀντιγραφῆς καὶ μιμήσεως.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ

Εἶναι ὅμως γνωστὸν ὅτι ὑπῆρχε καὶ ἀντίδρασις. Καὶ μεγάλη μάλι-
 στα ἀντίδρασις, διότι ὅταν ἔρχισαν οἱ Ἀθηναῖοι νὰ φορῶνε
 φράγιμα, γύρω στὰ 1850, μὲ βελάδες, ρεντουγκότες πανταλόνια
 καὶ φηλά καπέλλα, ὅσοι ἐπέμεναν στὴν πατροπαράδοτη φουστανέλα
 τραγουδοῦσαν : Πέντε κῆχες φουστανέλλα - τρῶνε τὰ φηλά καπέλλα

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Ἀσφαλῶς. Ἀπὸ τὴν ἑλλη μεριὰ ὅμως, κάθε χωριὸ στὴν Ἑλλάδα,
 κάθε χωριουδάκι σοῦ λέω, φιλοδοξοῦσε νὰ θεωρηθῆται Παρίσι.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ

Τώρα εἶσαι ὑπερβολικός.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Καθόλου, ἀφοῦ ἔχομε ντοκουμέντα γι' αὐτό. Ἐδῶ κι' ἔξηντα χρό-
 νια παίχτηκε στὴν Ἀθήνα μιὰ νησιώτικη ἡθογραφία : Τὸ τσιώτι-
 νο Ραβαῖσι. Πηγέλη θεατρικὴ ἐπιτυχία ἀφοῦ ἔκανε εἰκοσι παρα-
 στάσεις. Δοιπὸν σ' αὐτό τὸ μουσικὸ θεατρικὸ ἔργο ὑπάρχει καὶ
 αὐτό τὸ τετράστιχο : Ἐδῶ μέσα στὴν Τζιά - μέσ' τὸ μικρὸ Πα-
 ρίσι - ἀπόψε θὰ γενῆ - μεγάλο ραβαῖσι...

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ

Εὐσεβῆς κόθος. Ἐξω ἀπὸ τὴν Κέρκυρα ὑπάρχουν κατὶ νησιάκια,
 οἱ Παζοὶ καὶ οἱ Ἀντίπαζοι. Καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ πέτσινοὶ
 τῶν Παζῶν παμαρόνουνε γιὰ τὰ νησιάκια τους καὶ λένε : Παζοὶ

κι' αντιπάζοι - δόντορες δεκάξη...*

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι' όμως Γιάννη μου αγαπητέ, σ' αυτόν τόν χορό τον χωριάτικο τόν Ηπάλ Καλινό, χρωστάμε μιὰ φράσι που έχει γίνει παροιμιώδης και έχει φτάσει έως τές ημέρες μας. Μιὰ φράσι που αποτελεί ρωμέϊκη δικαιολογία γιά κάθε μίμησι. Τήν φράσι : Αδτά συμβάλουν και είς Παρισίους...*

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ *Αλήθεια : *Από τότε υπάρχει αυτή ή φράσις : Αδτά συμβάλουν και είς Παρισίους :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βέβαια. Τήν έγραφε δ δημοσιογράφος και σατυρικός ποιητής Κλαύδης Τριαντάφυλλος, στό περιοδικό του " Εμπειγές " όταν κατέκρινε τήν μίμησι του Ηπάλ Καλινό. Συγκεκριμένα έγραφε : Τό Ηπάλ Καλινό απέτυχεν είς τήν πραγματινότητα. Και δέν είναι δυνατόν νά δεχόμεθα ός δικαιολογίαν ότι αδτά συμβάλουν και είς Παρισίους...*

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πιάν άπορία έχω. Σ' αυτόν τόν χωριάτικο χορό, τό Ηπάλ Καλινό, χορεύανε και ευρωπαϊκούς χορούς : θά ήτανε άναηδουδο κάτι τέτοιο.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ *Όπως δήποτε χορεύανε ευρωπαϊκούς χορούς. Βέβαια άκουγότανε καμμιά φορά και κανέναν ουρτός κατά προτίμησιν δέ τό γνωστό τραγούδι : Τό λένε τ' άηδονάκια κάτω στά ρέματα... κός σ' αγαπώ πουλί μου, δέν είναι φέματα. Τότε ζυήνοθεσ τό ρωμέϊνο έγνατελείπετο ή μασούρια και τό βάλς, και δ άνδουσιασμός έφθινε στό κατανόρηφο...*

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί ύστερ' από τ' άηδονάκια, θά τραγουδούσανε όλοι μαζί τό παιδίατο : Δύο πουλάκια είμαστε, τά δυό αγαπημένα. Κι' έπέρασ ένας κυνηγός και σκότωσε τό ένα... Τραγουδι που άλλάζει νά τό άκουσωμε από τήν φίλη μας τήν Κλειώ...*

ΚΑΒΙΩ ΔΕΠΑΡΑΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Δύο πουλάκια είμαστε, πολύ αγαπημένα
κι' έπέρασε ένας κυνηγός και σκότωσε τό
ένα...
Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιάγκο μου, βρισκόμαστε στά μισά του Μαρτίου καί άκούμη δέν μάς έκαψε ό ήλιος...

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ 'Από τώρα νά μάς κάψη ό ήλιος ; "Έχομε καιρο έως τόν Αύγουστο.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ει' όμως σέ χρόνια παλαιότερα ύπήρχε ή πρόληψις ότι ό ήλιος του Μαρτίου καίει. Καί μέλιστα, οί παλαιοί άθηναίοι, ιδίως οί γυναίκες, οί άθηναίες, έβαζαν στό τέταρτο δάκτυλο του χειροϋ ένα δακτυλιδάκι από μπλέ καί κόκκινη κλωστή, γιά νά μήν τής κάψη ό ήλιος καί μυρτίσουνε.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Τό έχω άκούσει αυτό. Νά είναι γεγονός ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γεγονός λέει ; "Όπως τά μικρομάγαζα πουλοϋσαν τής 'Αποκρηές μουτσοθνες καί χαρτοπόλεμο, έτσι τόν Πάρτη, πουλοϋσαν αυτά τά δακτυλιδάκια από κόκκινη καί μπλέ κλωστή γιά τόν ήλιο. Βέβαια οί ένδρες δέν τά φοροϋσαν αυτά τά δακτυλιδία, μέ οί γυναίκες καί τά παιδιά, κατά κανόνα. Αύτά τά δακτυλιδάκια έλέγοντο **Π ά ρ τ η ό ε ς** καί κοστίζανε από βαμβακερή κλωστή, μέ δεινάρα, ένώ από μπρισίμι δυό δευάρες τό ένα.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Οί γυναίκες τής έποχής εκείνης, πριν από τό 1920, τρέμανε μήπως μυρτίσουνε καί χάσουνε τό λευκό χρώμα του προσώπου. "Ήτανε πολύ τής μόδας οί άσπρες καί χλωμές γυναίκες. θυμήσου τόν 'Αχιλλέα Παράσχο που έλεγε πώς ήθελε τήν έρωμένη του :

'Αχράν τήν θέλω καί λευκήν, ως νεκρικήν σινδόνην...

Καί είμαι βέβαιος ότι αυτό τό δακτυλιδάκι από κλωστή, δέν έπροφύλασσε βέβαια από τό μαύρισμα, μέ ήτανε νά ποϋμε ένα **ξ ό ρ η ι**, ένα μαγικό έναντίον του μυρτίσματος.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στα παλαιά άθηναϊνά χρόνια, οί γυναίκες έπροσε νά είναι κάτασπρες στό πρόσωπο καί γι' αυτό, μόλις έρχότανε μέση της μέ τήν άπειλή του ήλιου του που δήθεν έκαιγε, έκανε τήν εμφάνισί του στούς δρόμους τής 'Αθήνας καί ό ζακυνθινός που πουλοϋσε ποϋδρα φωνάζοντας : 'Αραία πούντρια τής Ζακύνθου... 'Αραία πούντρια τής Ζακύνθου...

- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ** "Ήτανε ή εποχή που τά καλλυντικά τά πουλούσανε στους δρόμους.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Μέ τό δράμι. θγαίνανε οί νοικοκυράδες στίς αβλόπορτες ή στά χαμηλά παράθυρα : Εκλέ, μέ τήν πούντρια... Δωσε μου πέντε δράμια...
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ** 'Φραζα εποχή. 'Η ποθόρα μέ τό δράμι... Καί πόσο έκδοστίζε :
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Τέσσαρις δραχμές ή όκτ. Πιά δεκάρα τό δράμι δηλαδή. Κα'έ-
παιρνε ή νοικοκυρά πέντε δράμια ποθόρα, πλήρωνε πενήντα λε-
πτά ένώ μέ τά ενήντα λεπτά μπορούσε ν'άγοράση μισή όκτ κρέ-
ας ή δυό δικάδες φωμέ.
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ** Βλέπεις όπήρ ε καί ή έκτεβολή της γυναικείας φιλαρεσκείας.
καί φρόντιζε ή κάθε νοικοκυρά, νά κάνη οίκονομία στά φόνια
του σκιτιου, νά άγοράση καί τήν ποθόρα της.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Φυσικά γινόντε υσαν παζάρια καί άτέλειωτες συζητήσεις. Τι
σδι ποθόρα είναι : ρωτούσε ή νοικοκυρά. Πούντρια Ζακύνθου
κυρά μου, άπό ρυζι... Καί ποθ τό βρήματε στό τζάντε τόσο
ρυζι : Ενέξοι είσαστε : θέλεις νά πάρη κυρά μου για δέν
θέλεις : Καλέ μπάς κι'είναι άκευρη : ρωτούσε δύσπιστη ή
κελάτισσα. Νέ ό πωλητής εΐχε έτοιμη τήν άπάντησι : "Αν εΐ-
ναι άκευρη δέν πάει χαμένο... τηγανίζεις καί μαρίζεις :
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ** 'Υποφιάζομαι ότι βλη αυτή ή συζήτηση γινόντανε για λόγους
παζαριου. θά ήθελε νά πάρη φτηνότερα τήν ποθόρα ή κελάτισσα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** "Έτσι είναι. Καί κατάφερονε τώ πωλητή νά τήν άγοράση δικτώ
λεπτά τό δράμι, μέ άλλα λόγια πέντε δράμια σαράντα λεπτά
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ** Τά καλλυντικά στον δρόμο...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Νόμιστα. Καί έχι μόνον ή ποθόρα. 'Υπήρχε κι' άλλος ένας πω-
λητής πλανόδιος καί αυτός που διαλαλούσε : 'Αλιχάνη για τά
μαλλιά... Δαφνοκούκουτα για τά μαλλιά...
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ** Καταλαβαίνω. 'Η άλιχάνη καί τά δαφνοκούκουτα θά ήσανε για
τό βάφιμο των μαλλιων.

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Ἄσφαλῶς· δὲν ὑπῆρσαν τότε κομμοθήρια γιὰ τὸ βάφιμο τῶν μαλλιών· Ἡ γυναικεία ὁμῶς φιλαρέσκεια ὑπῆρχε πάντα· καὶ οἱ γυναῖκες φροντίζανε νὰ βάφουν μόνες τους τὰ μαλλιά τους γιὰ νὰ φαίνονται πάντα νέες· οἱ γυναῖκες ὁμῶς εἶναι πονηρές· καμμιά γυναῖκα δὲν φώνιζε παραμπογιὰ γιὰ τὰ μαλλιά της στὴν γειτονιά τῆν δική της· φοβότανε πὼς θὰ τὴν βλέπανε οἱ γειτόνισσες καὶ θὰ τὴν βγάζανε γρη῏·
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ** Πῆ μοῦ πῆς δεὶ τρέχανε στὴς ἄλλες γειτονιές ν' ἀγοράσουν μπογιὰ...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Ἐπὶ λέω γιὰτὶ ἔτσι γινότανε· Ἐφρευγε ἡ γειτόνισσα καὶ πήγαινε σὲ ἄλλη γειτονιά, ὅπου δὲν τὴν γινώσκανε καὶ ἔστηνε καρτέρι νὰ περάσῃ ὁ παραμπογιῆς μὲ τὰ σαφνοκούκουτα· ~~ἀπὸ τὴν ἀπορία~~ φυσικὰ ὅλες οἱ γυναῖκες δὲν τὰ καταφέρνανε στὸ βάφιμο τῶν μαλλιών καὶ πολλές φορές ἡ πλαστογραφία τῆς νεότητος ἦτανε καταφανής·
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ** Καὶ ἄσφαλῶς ἀπ' ἐκεῖ θὰ βγῆμε ἡ παροιμία ἰ δὲν περνᾷ ἡ μπογιὰ σου...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Βέβαια, γιὰτὶ τὸ λέει καὶ ἓνα παλαιότατο λαϊκὸ τραγούδι ἰ τί βάφεις τὰ μαλλιά σου - καὶ πᾶνεις τὸν παῖ - βρέ δὲν περνᾷ ἡ μπογιὰ σου - κι' εἰν' ἄσπρα τὰ μισά...
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ** Ὅμως τίς ὕψυχτες, ἡ γειτονιά γέμιζε ἀπὸ τίς ἀνδρικές φωνές ποῦ τραγουδοῦσαν στοὺς δρόμους ἰ Πρωτὶ βράδυ, σ' ἐνθουσιάζει... Ἐνα καλαῖο καὶ ἕμορφο τραγούδι ποῦ θὰ μᾶς τὸ θυμίσῃ τώρα ἡ καλὴ μας συνεργάτις.
- ΚΑΛΙΩ ΔΑΝΤΕΛΛΟΥ** (μὲ συνοδεία κιάν. υ) Πρωτὶ βράδυ - σ' ἐνθουσιάζει...
Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Καὶ τώρα ἦρθε ἡ σειρά τοῦ δαντελλῆ.
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ** Τοῦ δαντελλῆ ἰ ποιὸς ἦτανε κάλλι αὐτὸς ὁ δαντελλῆς ἰ
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Πανόδιος κι' αὐτὸς ποῦ ποιοῦσε δαντέλλες στὸν δρόμο.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Δαντέλλες στὸν δρόμο ; εοβαρά μιλλές ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τὸν θυμῆμαι πολὺ κιάλ ποῦ περνοῦσε μὲ τὸ γαϊδουράκι του...

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Εοβαρά ; ἢ τὸ γαϊδουράκι πουλοῦσε δαντέλλες ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἠλίιστα, σοῦ φαίνεται παράξενο ; Εἶχε ἓνα γαϊδουράκι μὲ δυὸ μικρὲς βιτρίνες στὴν σέλλα τοῦ ἄποζυγίου του, μιά δεξιά καὶ μιὰ ἑριστερά. Καὶ ἔφθανε στὴν γειτονιά διαλαλῶντας : Διέρχεται ὁ δαντελλῆς - μὲ τὸ βαπόρι τῆς ἐπῆς...

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Τὸ βαπόρι τῆς ἐπῆς ἦτανε ὁ γαϊδάρος ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καὶ καὶ ἡ παρομοίωσις δὲν ἦτανε ἄτυχη. Ὅπως δῆποτε εἶχε ἐπιτυχία στὶς γειτονιές γιατί μάλιστα ἀκουγότανε ἡ φωνή του : Διέρχεται ὁ δαντελλῆς μὲ τὸ βαπόρι τῆς ἐπῆς, βγαίνανε οἱ γειτόνισσες στοὺς δρόμους. Ἐπτε ὁ δαντελλῆς στεκότανε σὲ κάποια γωνιά καὶ διαλαλοῦσε : Ἐπαύθημε ὁ δαντελλῆς - μὲ τὸ βαπόρι τῆς ἐπῆς...

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Χαρὶς νῆ μοῦ πῆς τὴν συνέχεια τὴν μαντεύω. Ὅταν θά πουλοῦσε ὅ τι εἶχε νά πουλήσῃ, θά ξεκίνοῦσε πάλι φωνάζοντας : Ἄναχωρετὶ ὁ δαντελλῆς μὲ τὸ βαπόρι τῆς ἐπῆς.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἠλίιστα καὶ σὲ βεβαιῶνω ὅτι ἔκανε χρυσές δουλειές ὁ δαντελλῆς μὲ τὸ βαπόρι τῆς ἐπῆς. Ὅμως φαίνεται ὅτι αὐτὸ τὸ διασημὸν σλόγαν δὲν ἦτανε δικιὸ του. Τὸ εἶχε πῆρει ἀπὸ ἓνα συνάδελφὸ του στὴν Κωνσταντινούπολι ποῦ τὸ εἶχε λανσάρει πρῶτος. Καὶ μάλιστα ὁ ἀθηναῖος δαντελλῆς εἶχε ἀντιγράψει τελείως τὸ πολιτικὸ σλόγαν, γιατί εἶχε καὶ μιὰ παραμοῦσα καὶ σφύριζε κάθε φορά πρὶν ἐξαγγεῖλῃ τὸ δίστιχὸ του...

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Διέρχεται ὁ δαντελλῆς μὲ τὸ βαπόρι τῆς ἐπῆς...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κοιπὸν χαρὶν νά λάμε ὀνόματα, γιατί ἔως δὲν θά κρέπη, αὐτὸς ὁ δαντελλῆς μὲ τὸ βαπόρι τῆς ἐπῆς, ἀνοίξε σιγά σιγά ἓνα μαγαζάκι κοντὰ στὴν ἑλατεῖα Ὀμονοίας καὶ σήμερα, τὰ ἑγγόνια του ἔχουν ἓνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα καταστήματα τῆς Ἀθήνας, ἀφοῦ διέπλευσαν ὅλους τοὺς ἀθηναϊκοὺς δρόμους μὲ τὸ βαπόρι τῆς ἐπῆς.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Λοιπόν έχω προσέξει ότι το όπισιχο στην διαφήμισι πάντα
 επιβάλλεται και ειάνει. Εσύ λέγανε για κάποιον παλυόδιο άνθο-
 κόλη που περνούσε στους δρόμους φωνάζοντας : "Αρόματα, άρώματα,
 λουλ-ύδια χίλια χρώματα..."

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Εί "νας άλλος κουλουριτζής στον Πειραιά : "Ένα γεύμα για τή
 φοβία - με τυρί και με κουλουρια..."

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Έχομε και τους κλασικι ός : Λουκουμάκι και νερό - μιά πεντάρο
 και τή ουδ... καθώς και τόν Έλλον : Κρύο είναι μπούτσι - γλυκό
 σάντο καρπούτσι..."

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πάρτε παιδιά να πιήτε - πάρτε να όρραισόητε... Και εά σου φα
 νή παρόδοξο Γιόγιο ήν σου πώ, ότι αυτή ή συνήθεια όπηρεσε και
 στό άρχαιο Ευζήντιον, όπου αυτοί που πολύσαν παστέλλι στους
 δρόμους διαλαλούσαν : Παστελλοπούλης έρχοντας, έδε τή σησαμίτα
 παστέλλι ν τό άνόθευτον, έχω και καρυόβιτα... και σιέφου ότι
 αυτός ό βυζαντινός παστελλοπούλης, όησε κληρονομιά στην έποχή
 μας, δηλαδή στην παλιάν "Αθήνα, τόν παστελλά που διαλαλούσε :
 τό παστέλλι - τό παστέλλι - με σουσάμι και με μέλι..."

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Έίναι αυτό που σου είπα : "Η κοίησις στην όπηρεσία του έμπορέ-
 ου. ήην ξεχνάς ότι ό θεός του "έμπορίου, ό "Ερμής ήτανε και λέ
 γιος και κερόβιος."

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Έίναι φανερό ότι όλα αυτά είναι κληρονομιά του παρελθόντος.
 "Όμως νομίζω ότι πρέπει να θυμηόουμε και κανένα τραγούδι για
 να σπάσωμε την μονοτονία της φλυασίας μας... εά ήθελα ν'άκου
 σω την χήρα..."

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πού ή κλειώ μας, την λέει με έξειδλογη τέχνη..."

ΚΑΒΙΩ ΔΕΝΑΡΑΟΥ (με συνοδεία κιάνου) χήρα ν'άλλόγες ε όνομα
 χήρα να μή σέ λένε..."

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιατί μου βρισκόμαστε στά μισά του πέρτη καί έντιλαμβάνομαι ότι μέ τήν έποχή μας έχουν αλλάξει οι καιρικές συνθήκες στην
Αθήνα...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τι θέλεις νά πς ; "Οτι θα 'πρεκε νά έχωμε από τώρα καλονατοί

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οχι άκριβες, μέ είναι γνωστόν ότι οι λαϊκές περιουσίες στηρίζονται συχνά στην συνήθεια. "Όταν λοιπόν λέγανε οι καλαιοί άθηναίοι : "Ο αλεβάρης κι 'άν φλεβίσω, καλονατοί θα μωρίσω... έννοούσαν ότι τόν θεβρουάριο άρχιζε σιγά σιγά ή ζέση...*

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ήτσι είναι. Κά οι άθηναίοι λέγανε επίσης : Πέστης γούρτης καί καλουκοιάφτης. "Όπως δήποτε οι καιρικές συνθήκες έχουν αλλάξει. επέφου ότι στά παλαιότερα χρόνια, κατά τά μέσα του Πάρτηου, μετά τις 'Αποικηές, οι βαγγέρες στά σάιλτια, οι δειλιάσει καί οι χοροί, πέφτανε σιγά σιγά σέ μαρκαμό, ένδ άρχιζαν οι οίκογενειακές έκδρομές.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Οι οίκογενειακές έκδρομές, τά πλι ντι... όπως τις λέγανε τότε οι άθηναίοι. Αδτές οι οίκογενειακές έκδρομές πρέπει νά μης άπασχολήσουν άρκετά γιατί ήτανε έθιμο, άπαράβατο έθιμο της παληής 'Αθήνας ή οίκογενειακή έκδρομή.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Εά γινόντουσαν άσφαλώς τις Ευριακές.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βέβαια τις Κυριακές. Καί κυριότερος τόπος έκδρο ης ήτανε ή Πεντέλη καί τά Μελίσια. Καί εθεις γιατί :

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Γιατί θα ήτανε πιο κοντινά αυτά τά έξοχικά μέρη.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οχι γε' αυτό, άφου άπήρχαν καί πιο κοντινά, όπως ή Κολοκυθοσ ή τό Μοσχίτο. Οι άθηναίοι προτιμούσανε τά Μελίσια καί τήν Πεντέλη, γιατί πηγάζανε μέ τόν σιδηρόδρομο έως τό Βαροθαι καί άπ' ένει τραβούσανε μέ γαϊδουροναβαλλάρια στην Πεντέλη ή στά Μελίσια.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Η γαϊδουροναβαλλάρια ήτανε βέβαια τό σπόρ της έποχής.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σπόρ κάπως έπιπνύουνο, γιατί άρχιζε πάντα κωμικά καί μέ γέλοια μέ πολύ συχνά τελείωνε μέ κλάματα...*

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Αυτό τό φαντάζομαι, γιατί βλες οί άθηναίτες θά μετεβέλλοντο σέ αυτόσ έδίεσ έμαζόνεσ καί πολύ συχνά θά πέφτανε χάμω καί θά τσακίζανε κανένα πόδι, κανένα χέρι.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Είτε τέτοιο γίνοντανε. Ήτανε όμως δραιοτάτο τό θέμα εββα που βλέπανε οί άθηναίοι έκδρομετς, όταν φθάνανε στο Περσού καί βλέπανε παραταγαμμένα έξω από τόν σταθμό καμμά έκατοστή, έκατόν πενήντα γαϊδουράκια που περιμένανε τούσ έπιπέδους τζόνεϊ... .

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Καί πήγαίναν βλοί οί έκδρομετς μέ τά γαϊδουράκια :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σχεδόν κατά κανόνα βλοί. Καί καμμά φορά οί έργοκορημένοι δέν βρίσκανε γιατί τά είγανε πάσει οί προσηγμέντεσ. Ήσικη τά έκομένοντα νοικιαζόντουσαν μέ τιμές μαύρης άγοράσ ...

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Αυτό τό φαντάζομαι. Καμμά φορά θά γίνοντανε καί πλειστηριασμό ποιός εββα θά δώση περισσότερα για νά νοικιάση τό όποζύγιό του.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Οί Παρουσιώτεσ άγωγιάτεσ είχανε πονηρευθεί καί ξέρανε τό κόλπο. Χανόντουσαν από τόν σταθμό μαζί μέ τά όποζύγια τους κι' άφήνανε έναν παρατηρητή. "Ετσι μόλις έφθανε ό συρμός καί πατεβαίνανε οί άθηναίοι έκδρομετς, πολλές φορές δέν εβρισκαν όποζύγια καί δυσανασχετούσαν : Δέν έχει γαϊδουράκια : Δέν έχει μουσιόσ... . Έλεγε ό παρατηρητήσ. Καί τί θά γίνουμε τώρα : Έδτε' ό παρατηρητήσ έλεγε τό μυστικό : Είναι ό εβλιασ που έχει τρία ζωντανά, μέ τά ζητάει άκριβά... . Πόσο άκριβά : "Εντά όρα χμέσ τό ένα... . "Εντά όρα μέσ : Έέλος πάντων συμφωνούσανε στίσ έξη δραχμέσ, τρείσ έξη δεκαοκτώ καί ό άγωγιάτησ κατέφθανε θριαμβευτικά μέ τά τρία του ζωντανά... . "Ομως για τίσ έκδρομέσ Γιάνκο, νά μι ήσωμε την άλλη Ευριακή, γιατί σήμερα μόλις μέσ παίρνει ή ώρα νά θυμηθούμε κανένα τραγούδι άκρόμη. Καί ξέρεις τίτε : Περικοί άμροατέσ μεσ, υπειλάσαν νά θυμηθούμε καί τίποτε σμυρνέϊνα τραγούδια άπ' αυτά που ήξερε καί ή "Αθήνα... . Τι λέσ :

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Δέν είναι ύσσηολο. "Η κλειό ξέρει άκοιτά άπ' αυτά... .

ΠΑΛΙΣ ΔΕΚΑΡΑΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) "Ένα πότ-κουρρί από σμυρνέϊνα.